

Presidentens tale ved åpningen av NTFs landsmøte 2013:

Om kommunikasjon – og mye mer

Camilla Steinum innledet med å ønske alle velkommen til Den norske tannlegeforenings landsmøte 2013, før hun var innom de fleste av de temaer NTFs ledelse er opptatt av:

Landsmøtet er uten sammenlikning foreningens største og viktigste faste arrangement, og det er unikt i mange sammenhenger. Det er en viktig møteplass, både faglig og sosialt, og samler en meget stor del av våre medlemmer. Dette er vi stolte av – og med god grunn!

Faktisk er mer enn en tredjedel av NTFs yrkesaktive medlemmer påmeldt til årets møte, og ganske mange av dem er her i salen akkurat nå! Deriblant er et imponerende antall på nærmere 140, av dem vi, i NTF, kaller årskandidater, altså tannleger som har tatt eksamen og fått autorisasjon i løpet av inneværende år. Dette er vi selvsagt ekstra glade for. Det er derfor en stor glede for meg å kunne ønske dere alle velkommen til Den norske tannlegeforenings landsmøte her på Lillestrøm.

Kommunikasjon

Kommunikasjon har stått høyt på dagsorden denne hovedstyreperioden. Vi har brukt mye tid på utadrettet arbeid, både mot politikere og media, og jeg håper at dere har sett at Den norske tannlegeforening har vært mer synlig i samfunnsdebatten. Vi skal fortsatt bruke tid på eksternt kommunikasjon, men i neste periode skal vi også forsøke å fokusere ekstra på å kommunisere med dere, medlemmene våre. Og det arbeidet starter vi med allerede nå, på dette landsmøtet.

NTFs stand på landsmøtet

NTF har i år en stor stand ved inngangspartiet til messehallen. Der vil dere møte ansatte i sekretariatet, men også tillitsvalgte i hovedstyret, sentralt

NTFs president Camilla Hansen Steinum var innom mange temaer i sin tale ved åpningen av landsmøtet.

forhandlingsutvalg og sentralt næringsutvalg. I tillegg holder etikkhjørnet åpent. Der treffer dere, som tidligere, medlemmer av etisk råd. Hele fagnemnden, som står bak dette flotte arrangementet, er selvfølgelig også til stede.

Vi håper at dere alle sammen vil ta dere en tur innom vår nye stand, ta en kopp kaffe eller vann og en gulrot, og ta en prat om stort og smått med våre dyktige tillitsvalgte og ansatte. Vi er avhengige av en god dialog med dere medlemmer for å få vite hva dere mener kan gjøre NTF til en enda bedre medlemsforening som jobber stadig mer målrettet for tannlegenes interesser.

Mer kommunikasjon, og ny regjering

Vi skal fortsette satsingen på kommunikasjonsarbeidet fremover, blant annet ved å forbedre nettsiden. Og nyhetsbrevene på e-post skal videreutvikles for å bidra til en mer regelmessig nyhetsformidling.

Jeg håper også at flere vil følge med på presidentskapets blogg – Tannblogg.no – som dere finner på NTFs nettsted. Vi har ambisjoner om å åpne denne bloggen for flere gjestebloggere, slik at innleggene kommer hyppigere.

Dessuten har vi planer om å lage et nytt diskusjonsforum på NTFs hjemmeside hvor alle kan komme med innspill og meninger. Mange av dere har også kommet dere på twitter, det er bra! Jeg håper dere syns at dette er en nyttig nyhetskanal, og at flere av dere vil benytte dere av denne muligheten fremover.

2013 har vært et innholdsrikt år. Norge har nettopp fått en ny såkalt blå-blå regjering utgått fra Høyre og Fremskrittspartiet, og med den en helt ny regjeringserklæring. Et forslag til statsbudsjett er lagt frem av den avgåtte rød-grønne regjeringen, og det skal nå bearbeides for Stortinget vedtar det endelige budsjettet senest 15. desember. NTF har jobbet systematisk med innspill til politikerne i hele perioden, og spesielt opp mot valget, for å få tann-

helse på dagsorden og for å få mest mulig gjennomslag for våre synspunkter.

Og vi skal være godt fornøyd med at vi gjenfinner noe av det som er viktigst for NTF i den nye regjeringsplattformen. Der fremgår det under punktet:

«Tannhelse»:

«Barn og unge får tilbud om behandling i den offentlige tannhelsetjenesten. Det samme gjelder beboere i heldøgns pleie- og omsorgstilbud. Regjeringen vil videreføre dette, men vil også vurdere å utvide tilbudet til andre pasientgrupper som opplever store tannhelseproblemer.

Regjeringen vil:

- Innføre bedre skjermingsordninger innen tannhelse for personer med lave inntekter og høye behandlingsutgifter.»

Videreføring av tilbudet til den offentlige tannhelsetjenesten er gode nyheter for en sektor som leverer tjenester av høy kvalitet til svært fornøyde brukere, og det er helt i tråd med NTFs politikk.

Og alle som jobber i den offentlige tannhelsetjenesten har god grunn til å være fornøyde.

I en artikkel i Aftenposten i september i år slår nemlig Andreas Dobloug fast at det er høy kvalitet på offentlige tannleger og at barn og unge får god behandling uansett hvor i landet de bor. Undersøkelsen det vises til er utført av Dobloug, Grytten og Holst fra Seksjon for samfunnsodontologi på universitetet i Oslo, på en stor mengde data fra årene 1998–2011. I samme artikkel fremgår det også at det er stor sannsynlighet for at pasientene vil få den samme diagnosen uansett hvilken tannlege de besøker i Norge. Studien viser at kvaliteten på fyllinger lagt av tannleger i Norge, jevnt over er høy. Tannlegene er også svært godt samstemte når det gjelder om en tann trenger behandling eller ikke.

Dette skal vi være stolte av! Resultatene understreker det vi alltid har hevdet, nemlig at kvaliteten på tannlegeutdanningen i Norge er god og at norske tannleger leverer tannhelsetjenester av høy kvalitet. I tillegg er tannlegene svært opptatt av etter- og videreutdanning. Vi går mye på kurs. Den obligatoriske etterutdanningen som NTF står bak, gir hele tannlegebransjen et ekstra kvalitetsstempel. Utdanningen vår er å få alle med.

Det er ikke mulig å opprettholde sin faglige kompetanse uten regelmessig påfyll. Det har de aller fleste skjont. Beviset ser vi blant annet av den gode deltakelsen her på landsmøtet.

Den private delen av tannhelsetjenesten er ikke direkte omtalt i regjeringserklæringen. Jeg tolker det dithen at regjeringen ikke ser behov for å gjøre de store strukturelle endringene i en velfungerende privat sektor. De satser heller på, i tråd med NTFs politikk, å videreutvikle dagens tannhelsetilbud gjennom en gradvis utbygging av trykkesystemet for å hjelpe de aller svakestepasientene.

De erkjenner dermed at vi har en samlet tannhelsetjeneste som fungerer godt. NTFs budskap til politikerne i hele perioden har da også vært at Den norske tannhelsemodellen er unik og velfungerende, og tannhelsen i Norge er blant verdens beste. Men noen faller likevel utenfor. Istedenfor generelle stønadsordninger, som vil ha en høy kostnad uten nødvendigvis å føre til bedre tannhelse i befolkningen, har NTF arbeidet for: «Mer til dem som trenger det mest».

Vi håper at innføring av skjermingsordninger vil komme disse pasientene til gode. Utdanningen blir å finne dem som faller utenfor i dagens system, og gjøre systemet enda bedre.

Det store spørsmålet er om det følger friske midler med forslaget. Det foreløpige statsbudsjettet, som ble lagt frem

av den nylig avgåtte regjeringen, viser økt oppmerksomhet på kunnskapsinnhenting om voksenbefolkningen og midler til prosjekter som tar sikte på kvalitetsheving. Det viser også en satsing med 30 millioner på dem som er helt tannløse i underkjeven, og 10 millioner til de med størst behov ved at honorartakstene økes. Dette er positive signaler og et lite, men betydningsfullt, skritt fremover for noen av «dem som trenger det mest». Nå blir det spennende å se hva den nye regjeringen vil gjøre av eventuelle endringer. NTF har allerede vært i kontakt med de politiske partiene på høyresiden, og vi skal bidra fremover med konstruktive og faglig begrunnede innspill slik at vi kan finne de beste løsningene, og dermed få mest mulig tannhelse for pengene.

Kommunereform?

En annen sak det er knyttet spenning til i neste stortingsperiode er den varslede kommunereformen. Regjeringen slår fast i regjeringserklæringen at den vil:

- Gjennomføre en kommunereform, hvor det sørges for at nødvendige vedtak blir tatt i perioden.

- Innføre en prøveordning med overføring av statlige og fylkeskommunale oppgaver til kommunene.»

Dette er en prosess som vi skal følge nøye med på. Fylkeskommunens fremtid og dermed den offentlige tannhelsetjenestens forankring, og med den, hele tannhelsetjenestens utforming er en essensiell sak for NTFs medlemmer. Nedleggning av fylkeskommunene er ikke nevnt eksplisitt i erklæringen, og det er uansett ikke noe som vil skje raskt, men begge regjeringspartiene har gått til valg på dette. NTF må derfor fortsette arbeidet med å synliggjøre hva som er godt ved den norske tannhelsemodellen, og arbeide for at dette tas vare på.

Samtidig må vi være bevisst på hvilke utfordringer som kan oppstå for

tannhelsetjenesten, og dermed for tannhelsetilbudet til hele den norske befolkningen ved et eventuelt endret forvaltningsnivå.

For som jeg sa tidligere: Den norske tannhelsemodellen har vært en suksess! De aller fleste nordmenn har svært god tannhelse takket være at norske tannleger, altså dere, har drevet med aktiv forebygging og behandling av munn- sykdommer i årevis. Den norske tannhelsemodellen gir nordmenn gode vaner tidlig i livet og senere gode insentiver for å ta vare på sin egen tannhelse. Å gå til tannlegen jevnlig er en god helseinvestering. De aller fleste har ingen problemer med å ta vare på sin egen tannhelse, ei heller å betale det det koster. Men, det er noen som faller utenfor, og disse må vi hjelpe.

Ny undersøkelse om tannhelsetjenesten

Og vi har belegg for disse påstandene. En helt ny undersøkelse, finansiert av NTF og utført av Grytten, Skau og Holst ved seksjon for samfunnsodontologi ved universitetet i Oslo om etterspørsel, konsum og tilgjengelighet til tannhelsetjenester i befolkningen over 20 år, viser følgende:

Nesten ni av ti voksne har vært hos tannlegen i løpet av de siste 2 årene, nær 8 av 10 det siste året.

For et flertall i befolkningen er utgiftene til tannbehandling forholdsvis lave. 65 % betaler under 2 000 kroner i året og kun 5,5 prosent betaler over 10 000 årlig.

Videre viser undersøkelsen at tilgjengeligheten til tannhelsetjenester er god i hele landet.

Nesten samtlige oppga at de fikk utført den tannbehandlingen de fikk anbefalt og en høy andel svarte at de var fornøyde med sin egen tannhelse-tilstand.

For hovedtyngden av befolkningen er utgiftsnivået altså forholdsvis lavt.

Det er viktig å merke seg at dette trolig henger sammen med den høye andelen av befolkningen som går regelmessig til tannlege. Ved regelmessige besøk kan tannsykdom oppdages tidlig, og behandlingen utføres før skadeomfanget blir for omfattende. Dette understreker betydningen av den norske tannhelsemodellen, og viktigheten av helsefremmende og forebyggende arbeid.

Til tross for at vi leverer en god tjeneste som befolkningen er fornøyd med, kan vi ikke utelukke at fremtiden vil stille tannhelsetjenesten, både i offentlig og privat sektor, overfor stadig nye utfordringer. I regjeringserklæringen omtales dagens tannhelsemodell som noe man skal ta vare på. Vi i NTF skal like fullt følge våkent med for å overvåke enhver utvikling, både trusler og muligheter. Og vi skal hele tiden være aktive i å fremheve og påpeke det som gjør den norske tannhelsemodellen til et av landets mest vellykkede helse-tjenestetilbud.

Veien videre

På høstens representantskapsmøte skal vi diskutere policydokumenter om henholdsvis fremtidens tannhelsetjeneste, samhandling inkludert elektronisk kommunikasjon, og folkehelse med tre forskjellige innfallsvinkler, nemlig ikke-smittsomme sykdommer, kosthold/sukker og tobakk. I disse diskusjonene må vi ha med oss alt det vi vet om tannhelsetjenesten og historien vår, men vi må også ta hensyn til verden rundt oss og være fremtidsrettede. Vi må ta de vanskelige debattene og vi må stake ut en vei videre. Bare slik vil NTF fortsatt kunne være en premissleverandør og en samarbeidspartner i det videre politiske arbeidet.

Dere som var på åpningen av NTFs landsmøte i fjor husker daværende helse- og omsorgsminister Støres fokus på folkehelse og helsefremmende og

forebyggende arbeid. Det står veldig lite om dette i den nye regjeringserklæringen, dessverre. Men NTF skal fortsette å kjempe for at tannlegene skal få – og ta – en aktiv rolle i dette arbeidet, som en naturlig del av den generelle helsetjenesten.

Vi har en unik mulighet ved at vi ser pasientene våre regelmessig, og vi vet at vi som yrkesgruppe kan spille en enda større rolle i folkehelsearbeidet, som en ressurs for resten av helsetjenesten. Jeg håper at høstens representantskap vedtar policydokumentet om folkehelse. Det vil være et signal om at tannlegene er klare til å bidra i dette viktige arbeidet fremover.

Samhandling

Samhandling er fortsatt i tiden. Det er nødvendig at tannhelsetjenesten er en del av denne satsingen. Tannlegenes kommunikasjon med andre deler av helsevesenet kan være av avgjørende betydning for mange pasienter. Vi ser viktigheten av godt samarbeid og informasjonsflyt med helsesektoren for øvrig. Her har tannlegene og NTF gjort sin del av jobben, og dette landsmøtet markerer en milepæl i arbeidet med sikker elektronisk informasjonsutveksling mellom tannleger. Men en vesentlig brikke som mangler for å få kommunikasjon med resten av helsetjenesten, er retten til henvisning til legespesialist. Tannleger må nå få direkte henvisningsrett! Enkelte ganger kan det stå om pasienters liv og helse hvis ventetiden blir for lang.

Dere som var der, vil huske at under debatten på Trondheimskonferansen på årets Midt-Norgemøte gikk politikerne langt i å love at denne saken nå skulle ordne seg. NTF kommer til å presse sterkt på for å få den nye regjeringen til å holde sitt løfte.

Tannlegeetik

Etikk er et tema jeg brenner ekstra for, og jeg lar derfor ikke sjansen gå fra meg, når jeg nå først har ordet, til å ta med litt om dette også her i dag. Tilgangen på tannleger i Norge er i dag bedre enn på mange, mange år. Det utdannes mange tannleger i utlandet, mange av dem er norske ungdommer som reiser ut for å studere. Det meldes om god søkning til stillinger i offentlig sektor, og enkelte privatpraktiserende medlemmer melder om mindre tilgang på pasienter. Våre jurister i sekretariatet har en følelse av at konfliktnivået stiger i bransjen. Økt konkurranse er ikke nødvendigvis bare negativt. Det kan føre til bedre spredning av kompetanse og dermed til bedre tannhelse i hele vårt langstrakte land. Men økt konkurranse kan også føre til at noen tar i bruk uheldige og uønskede virkemidler. Nå, mer enn noen gang, er det derfor viktig å følge de etiske reglene, både i forholdet til pasienter og til andre kolleger.

Vi skal gjøre vårt beste for at bransjen fortsatt skal opprettholde sitt gode omdømme, selv i tider med tøffere konkurranse.

Etterutdanning: Første TANK-kurs lanseres

Nå er vi kommet til en del av åpningen som jeg har gledet meg veldig til. Som dere alle vet innførte NTF obligatorisk

etterutdanning fra januar 2012. Kravet er 150 timer i løpet av 5 år. Medlemmene våre er ivrige etter å delta på kurs og vi ser at dere stadig blir flinkere til å registrere kurstimer. Pr. 1. juli i år er det kun 26 % som fortsatt står uten registrerte timer. Med innføringen av obligatorisk etterutdanning har NTF lagt ned mye arbeid i å utvikle kurstilbudet. TSE-kursene revideres, NTFs symposium har vært en stor suksess, og som tidligere er januar-kursene og landsmøtet solide arrangementer. For at alle medlemmene skal ha mulighet til å sikre seg nok timer, er vi også helt avhengige av at våre lokalforeninger og spesialistforeninger er med på laget og arrangerer kurs. Takk til alle som står på for at medlemmene våre skal være oppdaterte og blant verdens best utdannede tannleger.

I arbeidet med å iverksette den obligatoriske etterutdanningen ble det klart at vi også måtte utvikle nye kurskonsepter. Det ble tidlig slått fast at det både var et behov og et marked for nettbaserte kurs, og at mange medlemmer faktisk ønsket seg denne muligheten til etterutdanning uten å måtte reise og være borte fra både jobb og familie. Norge er et langstrakt land og e-læring vil for mange kunne være en kostnads-effektiv måte å tilegne seg ny kunnskap på. Jeg er i dag derfor veldig stolt over å kunne lansere Tannlegeforeningens nettbaserte kurs: TANK!

Vårt første nettbaserte kurs handler altså om «Smittevern». Kurset er tilgjengelig på nettstedet vårt fra og med i dag. Dette er et kurs som i sin helhet er laget av NTF, og der innholdet er gjennomgått og godkjent av Folkehelseinstituttet. Nye kurs vil bli lansert etter hvert. De neste temaene som står for tur, er strålevern og informasjonssikkerhet. Kom på informasjonsmøtet i morgen for mer informasjon om TANK, eller ta en tur innom NTFs stand og få en live-demonstrasjon.

Takk

En stor takk går til alle tillitsvalgte i NTF, både i lokale og sentrale verv. Men spesielt til kollegene i hovedstyret for god støtte og utmerket samarbeid. Jeg vil også takke generalsekretæren og resten av sekretariatet, både for all innsats gjennom året generelt, men spesielt for å ha tilrettelagt for nok et landsmøte. Stor takk også til fagnemnden som nok en gang har satt sammen et flott fagprogram. En spesiell takk går også til våre gode medhjelpere i NPG – Norwegian Promotion Group. Uten dere hadde vi ikke kommet i havn. Jeg har all grunn til å tro at dette vil bli et vellykket arrangement – igjen!

Jeg erklærer herved NTFs landsmøte med dentalutstillingen Nordental for åpnet og ønsker dere alle noen flotte dager her på Lillestrøm!